

Έντουαρντ Μπαχ
M.B., B.S., M.R.C.S., L.R.C.P., D.P.H.

Οι 12 Θεραπευτές και Άλλα Ιάματα

Η οριστική έκδοση

ΠΡΩΤΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 1933

ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 1934

ΝΕΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 1936

ΔΕΥΤΕΡΗ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 1941

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ 1941, ΜΕ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:
2011

© 2011, 2014 The Bach Centre

Μετάφραση στα Ελληνικά: Ζωή Μπαχταλιά

Επιτρέπεται η χωρίς τροποποίηση αντιγραφή και διανομή της παρούσας δημοσίευσης για μη εμπορικούς σκοπούς. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

1.0

The Dr Edward Bach Centre
Mount Vernon
Bakers Lane
Brightwell-cum-Sotwell
Oxon OX10 0PZ
United Kingdom

Αυτό το θεραπευτικό έργο έχει δημιουργηθεί και δημοσιευθεί και παρέχεται δωρεάν, έτσι ώστε άνθρωποι σαν κι εσάς να μπορείτε να βοηθήσετε τον εαυτό σας, είτε στην ασθένεια είτε για να διατηρήσετε υγιείς και δυνατούς.

- Έντουαρντ Μπαχ, στα 50^α του γενέθλια
την 24^η Σεπτεμβρίου του 1936

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΥΝΤΑΚΤΗ

Οι ρίζες του *Οι Δώδεκα Θεραπευτές και Άλλα Ιάματα* βρίσκονται τον Φεβρουάριο του 1930 στο περιοδικό *Homeopathic World* (*Ομοιοπαθητικός Κόσμος*).

Εδώ, υπό τον τίτλο “Some New Remedies and New Uses”, («Μερικά Νέα Ιάματα και Νέες Χρήσεις»), ο γιατρός και αργότερα ομοιοπαθητικός Έντουαρντ Μπαχ δημοσίευσε μία έκθεση πέντε ιαμάτων φυτικής προέλευσης, τρία εκ των οποίων – *Impatiens*, *Mimulus* και *Clematis* – αποτελούν και το σημείο εκκίνησης του συστήματος ανθοϊαμάτων Μπαχ. Τα εν λόγω ιάματα ήταν ομοιοπαθητικά σκευάσματα, παρασκευασμένα με τη χρήση επεξεργασίας της πρώτης ύλης και της δυναμοποίησης. Τα ανθοϊάματα όπως τα ξέρουμε τώρα προέκυψαν λίγο αργότερα, την ίδια χρονιά, με την ανακάλυψη της παρασκευής τους με την ηλιακή μέθοδο.

Μέχρι το 1932 ο αριθμός των ιαμάτων αυξήθηκε στα δώδεκα, και ο Μπαχ συμπεριέλαβε μία έκθεση αυτών σε ένα βιβλιαράκι με το όνομα *Free Thyself* (*Ελευθέρωσε τον Εαυτό σου*). Την επόμενη άνοιξη, του 1933, και ενώ αναζητούσε ήδη περισσότερα ιάματα, βρήκε το χρόνο να γράψει και να δημοσιεύσει περαιτέρω, συμπεριλαμβάνοντας δύο άρθρα, το “Twelve Great Remedies” («Δώδεκα Σπουδαία Ιάματα») και το “Twelve Healers” («Δώδεκα Θεραπευτές»). Και τα δύο εκτυπώθηκαν στην Αγγλία, το πρώτο στην περιοχή Έψομ, ενώ το βιβλιαράκι *Οι Δώδεκα Θεραπευτές* στην περιοχή Μάρλοου. Πολλά χρόνια αργότερα, η Νόρα Γουίκς θυμάται σχετικά με αυτό το τελευταίο χειρόγραφο πως

...εκτυπώθηκε τοπικά σε μορφή φυλλαδίου, κι αυτός (ο Μπαχ) αποφάσισε να το πουλήσει δύο πένες το αντίγραφο, ώστε να μπορούν όλοι να το αγοράσουν

και να επωφεληθούν από τα ανθοιάματα. Ήλπιζε ότι με αυτόν τον τρόπο θα καλύψει το κόστος εκτύπωσης του φυλλαδίου, γιατί, ως συνήθως, είχε να διαθέσει λίγα χρήματα, κάτι που τελικά ποτέ δεν έκανε: έστειλε αντίγραφα σε όλους όσοι τα ζητούσαν, ξεχνώντας να ζητήσει ως αντάλλαγμα τις δύο πένες.¹

Τον Αύγουστο του 1933 ο Μπαχ έγραψε στην εκδοτική εταιρία The CW Daniel Company, που είχε εκδώσει το βιβλίο του *Heal Thyself* (Θεράπευσε τον Εαυτό σου) κάποια χρόνια πριν. Τους έστειλε ένα αντίγραφο του φυλλαδίου *Οι Δώδεκα Θεραπευτές*, και κάποιο επιπρόσθετο δακτυλογραφημένο υλικό με τίτλο “The Four Helpers” («Οι Τέσσερις Βοηθοί»), το οποίο εισήγαγε νέα ιάματα που είχαν ανακαλυφθεί εκείνη τη χρονιά. Οι Daniels εξέδωσαν την άνοιξη εκείνης της χρονιάς το *The Twelve Healers and Four Helpers* (*Οι Δώδεκα Θεραπευτές και οι Τέσσερις Βοηθοί*) κι ένα χρόνο αργότερα, τον Ιούλιο του 1934, κυκλοφόρησαν μία δεύτερη έκδοση, που συμπεριλάμβανε τρία επιπλέον ιάματα: *The Twelve Healers and Seven Helpers* (*Οι Δώδεκα Θεραπευτές και οι Επτά Βοηθοί*).

Μέχρι την άνοιξη του 1935 ο Μπαχ είχε συγχρόνως ανακαλύψει επιπλέον δεκαεννιά ιάματα και τη μέθοδο παρασκευής τους με βρασμό. Με συνολικά 38 ιάματα, ανακοίνωσε, ότι το σύστημα είχε ολοκληρωθεί. Έγραψε στην εκδοτική The CW Daniel Company και τους ζήτησε, ως προσωρινή λύση, να εκτυπώσουν ένα δισέλιδο φυλλάδιο οδηγιών με μία σύντομη περιγραφή των νέων ιαμάτων και να την τοποθετήσουν μέσα στα αποθέματα του *Οι Δώδεκα Θεραπευτές και οι Επτά Βοηθοί*. Πολύ σύντομα βρέθηκε να δουλεύει τη νέα, τελική έκδοσή του βιβλίου.

Αυτή η τελευταία έκδοχή εμφάνιζε μία πλήρη αλλαγή στην παρουσίαση των ιαμάτων. Ξεκινώντας με την πρώτη έκδοσή του εκδοτικού CW Daniel, ο Μπαχ επισήμανε τη διάκριση μεταξύ των *θεραπευτών* (τα δώδεκα θεμελιώδη ιάματα) και των *βοηθών* (τα επτά ιάματα για μακροπρόθεσμες καταστάσεις, που χρησιμοποιούνται στην περίπτωση που είναι ασαφής η επιλογή κάποιου *θεραπευτή*).

1 Νόρα Γουίκς, *Οι Ιατρικές Ανακαλύψεις του Edward Bach* (Nora Weeks, *The Medical Discoveries of Edward Bach*), κεφάλαιο XVI.

Και τώρα που έπρεπε να ενσωματώσει στο σύστημα ακόμα δεκαεννιά ιάματα, σχημάτισε τη θεωρία ότι κάθε νέο ίαμα θα μπορούσε να αντιστοιχεί σε έναν από τους θεραπευτές ή βοηθούς.

Δούλεψε πολύ σε αυτόν το σχεδιασμό για αρκετό καιρό – αλλά δεν ολοκληρώθηκε ποτέ. Ίσως να στάθηκε εμπόδιο σε αυτήν την τέλεια απλότητα που αισθανόταν πάντα τόσο σωστή. Ίσως κάποια από τα ιάματα να μην μπήκαν απλά στη θέση τους.

Είναι σχεδόν βέβαιο, ότι αμφισβητούσε την πρακτική χρήση της διάταξης των ιαμάτων: η «απλή περιγραφή ... των τριάντα οκτώ διαφορετικών καταστάσεων» ήταν αρκετή «για να βρεθεί η κατάσταση ή ο συνδυασμός καταστάσεων που υφίστανται και να υπάρχει η δυνατότητα επιλογής των απαιτούμενων ιαμάτων»². Είχε πραγματικά σημασία το αν ο κόσμος κατέληγε να χρησιμοποιεί θεραπευτές ή βοηθούς ή κανένα από τα δύο ή και τα δύο;

Τελικά, ο Μπαχ αφαίρεση εντελώς τη διάκριση μεταξύ θεραπειών – βοηθών και αντί αυτής ταξινόμησε τα 38 ιάματα σε επτά γενικές κατηγορίες. Ήταν τόσο ενδεδειγμένη στην αναθεώρησή του που οι εκδότες του ανησυχούσαν για την επίδραση μίας τέτοιας αλλαγής στους αναγνώστες του βιβλίου. Απάντησαν στο συγγραφέα:

Διαπιστώνουμε ότι διατηρείς τον τίτλο, Οι Δώδεκα Θεραπευτές, μα το βιβλίο στην τωρινή του μορφή δεν υποδεικνύει ποιοι είναι οι Δώδεκα Θεραπευτές. Προτείνουμε να υποδεικνύονται οι Δώδεκα Θεραπευτές με αστερίσκο και να σημειωθεί αυτό το γεγονός στην Εισαγωγή³.

Ο Μπαχ αγνόησε το αίτημα για επισήμανση των δώδεκα πρώτων, πρόσθεσε, όμως, μερικές προτάσεις στο τέλος της Εισαγωγής λαμβάνοντας υπόψη τον τίτλο.

Στο στάδιο διόρθωσης τυπογραφικών, οι εκδότες προχώρησαν από μόνοι τους στην εισαγωγή αστερίσκων και

---

2 Από την Εισαγωγή του Μπαχ στο *Οι Δώδεκα Θεραπευτές και Άλλα Ιάματα*, βλ. σελ. 13.

3 Επιστολή από τον εκδ. οίκο The CW Daniel Co Ltd προς τον Έντουαρντ Μπαχ, 27 Ιουλίου 1936.

προσθέσανε τη δική τους τελική πρόταση:

Πήραμε [...] την πρωτοβουλία να προσθέσουμε στην επιπρόσθετη σημείωσή σου στην Εισαγωγή τα εξής: «Οι αυθεντικοί δώδεκα θεραπευτές επισημαίνονται με αστερίσκο». Προσθέσαμε τους αστερίσκους στα ονόματα στο Παράρτημα με τα Ιάματα [sic] και στον ονομαστικό κατάλογο⁴.

Το τελικό βιβλίο, *The Twelve Healers and Other Remedies* (*Οι Δώδεκα Θεραπευτές και Άλλα Ιάματα*), εκδόθηκε στα 50ά γενέθλια του Μπαχ, στις 24 Σεπτεμβρίου 1936. Κατόπιν εντολής του συγγραφέα, οι εκδότες απέσυραν και κατέστρεψαν τα εναπομείναντα αποθέματα της προηγούμενης έκδοσης. Όπως θυμάται η Νόρα Γουίικς,

Πάντα συνήθιζε να καταστρέφει τυχόν σημειώσεις που κρατούσε κατά τη διάρκεια των ερευνών του και να δημοσιεύει μόνο το αποτέλεσμα του τελικού συμπεράσματος. Με αυτόν τον τρόπο ένιωθε ότι θα αποφεύγονταν τυχόν αντικρουόμενες αναφορές που θα μπέρδευαν τον μαθητευόμενο. Στόχος του ήταν να κάνει τη θεραπεία μίας ασθένειας απλή υπόθεση, απομακρύνοντας, έτσι, τον φόβο που υπάρχει στο μυαλό σχεδόν των περισσότερων και μόνο στη σκέψη μίας ασθένειας⁵.

Η εκδοχή του 1936 ήταν και η τελευταία του Δρ. Μπαχ. Μα μόνο εβδομάδες μετά την έκδοσή της, έγραφε για την ανάγκη να την προσαρμόσει, να κάνει περισσότερα για την υπεράσπιση του ολοκληρωμένου και τελικού του συστήματος. «Όταν θα υπάρξει ανάγκη για την επόμενη έκδοση του *Οι Δώδεκα Θεραπευτές*», γράφει στον φίλο του Βίκτωρ Μπούλλεν, «θα πρέπει να έχουμε μεγαλύτερη

---

4 Επιστολή από τον εκδ. οίκο The CW Daniel Co Ltd προς τον Έντουαρντ Μπαχ, χρονολογημένη την 31^η Ιουλίου 1936.

5 Nora Weeks, στο *The Medical Discoveries of Edward Bach (Οι Ιατρικές Ανακαλύψεις του Edward Bach)*, κεφάλαιο XX.

εισαγωγή, που θα υποστηρίζει σθεναρά τον αβλαβή χαρακτήρα, την απλότητα και τις θαυματουργές θεραπευτικές δυνάμεις των Ιαμάτων»⁶.

Ο Μπαχ υπαγόρευσε αυτήν τη μεγαλύτερη εισαγωγή στην βοήθ του Νόρα Γουίκς στις 30 Οκτωβρίου 1936. Ήταν ένα από τα τελευταία πράγματα που έκανε εν ζωή. Ένα μήνα αργότερα, στις 27 Νοεμβρίου, πέθανε στον ύπνο του.

Όπως και είχε υποσχεθεί, η Νόρα Γουίκς έστειλε το νέο υλικό στον εκδοτικό The CW Daniel Company αρχές Δεκεμβρη του 1936. Ήταν η μόνη σημαντική αλλαγή που έγινε στην έκδοση του 1941, ώστε αυτό το κείμενο, σύμφωνα με τα ίδια λόγια του Δρ. Μπαχ⁷, να θεωρηθεί η ολοκληρωμένη εκδοχή του βιβλίου.

Το βιβλίο *Οι Δώδεκα Θεραπευτές και Άλλα Ιάματα* συνεχίζει από τότε να ανατυπώνεται. Έχει μεταφραστεί στις περισσότερες κύριες γλώσσες – όχι πάντα επιτυχώς- κι έχουν γίνει αμέτρητες επανεκδόσεις. Με το πέρασμα των χρόνων, οι αυθεντικές περιγραφές των ιαμάτων παρέμειναν απαραβίαστες⁸. Άλλα, όμως, μέρη του κειμένου ήταν ανοιχτά σε επεξεργασία και αναθεώρηση. Ακολουθώντας το παράδειγμα του Μπαχ, οι θεματοφύλακες του Κέντρου Μπαχ αντιμετώπιζαν πάντα τους *Δώδεκα Θεραπευτές* ως ένα ζωντανό κείμενο που η δουλειά του είναι να παρουσιάζει και να διατηρεί την απλότητα του συστήματος.

Οι εποχές, όμως, έχουν αλλάξει και δε μοιάζει πια τόσο σημαντικό να κρατείται το *Οι Δώδεκα Θεραπευτές* ενημερωμένο με τον ίδιο ακριβώς τρόπο. Έχουμε κι άλλους τρόπους να παρουσιάσουμε λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη δοσολογία και τη δουλειά με τα ζώα κ.ο.κ.: σε ιστοσελίδες, ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης, εκπαιδευτικά σεμινάρια, και εξειδικευμένα

---

6 Επιστολή στον Βίκτωρα Μπούλλεν που χρονολογείται την 26^η Οκτωβρίου 1936.

7 Πέραν μικρών αλλαγών σε μία ενότητα που έγιναν από τη Νόρα Γουίκς για την έκδοση του 1941: βλ. υποσημείωση στη σελ. 33.

8 Εξαίρεση αποτελεί η αφαίρεση μίας πρότασης από την περιγραφή του Μπαχ για το Rock Rose – βλ. σχετική υποσημείωση στο βασικό κείμενο.

βιβλία πάνω στα πάντα από την επιλογή ιαμάτων για άλογα μέχρι την παρασκευή δικών σας μειγμάτων.

Η πρόκληση σήμερα έχει να κάνει περισσότερο με το σεβασμό στο αυθεντικό έργο του Έντουαρντ Μπαχ και στις επιθυμίες του για το μέλλον αυτού. Θα απογοητευόταν με την αναδημοσίευση των εκδόσεων πριν το 1936 και με τη συμβολή τους στην επανερμηνεία και στην περιπλοκή του ολοκληρωμένου συστήματος. Νιώθουμε ότι ήρθε η ώρα, να ξαναδώσουμε έμφαση στην τελική έκδοση του 1941, χωρίς την αλλαγή ούτε μίας λέξης και με σημειώσεις για την καθοδήγηση του αναγνώστη πέρα από το επιφανειακό κομμάτι του κειμένου.

Συγχρόνως συνεργαζόμαστε με Πιστοποιημένους Επαγγελματίες του Ιδρύματος Μπαχ ανά τον κόσμο για την πραγματοποίηση μεταφράσεων αυτού του δημιουργικού έργου σε όσες περισσότερες γλώσσες είναι εφικτό. Πολλές από τις υπάρχουσες μεταφράσεις περιέχουν σοβαρά λάθη και η προετοιμασία τελικών ξενόγλωσσων εκδόσεων έχει ήδη καθυστερήσει.

Το φθινόπωρο του 2011, που σηματοδοτεί την 75^η επέτειο από το θάνατο του Δρ. Μπαχ και την 125^η επέτειο από τη γέννησή του, μοιάζει να είναι η κατάλληλη στιγμή για την προσφορά αυτού του δώρου.

Τζούντι Ράμσελ Χάουαρντ
Στέφαν Μπολ

*THE
TWELVE HEALERS*

and Other Remedies

By

Edward Bach

M.B., B.S., M.R.C.S., L.R.C.P., D.P.H.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το εν λόγω σύστημα θεραπείας είναι το πιο τέλειο που έχει δοθεί στην ανθρωπότητα από τότε που μπορεί να θυμηθεί ο άνθρωπος⁹. Έχει τη δύναμη να θεραπεύει ασθένειες και στην απλότητά του, μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ένα καθημερινό σπίτι. Είναι η απλότητά του, σε συνδυασμό με τις ολοκληρωτικά θεραπευτικές του επιδράσεις, που είναι τόσο υπέροχα.

Καμία επιστήμη, καμία γνώση, πέραν της απλής μεθόδου που περιγράφεται εδώ. Κι αυτοί που θα αποκομίσουν το μεγαλύτερο όφελος από αυτό το Θεόσταλτο δώρο, θα είναι εκείνοι που θα το κρατήσουν έτσι αγνό, απαλλαγμένο από την επιστήμη, απαλλαγμένο από θεωρίες, γιατί τα πάντα στην Φύση είναι απλά.

Αυτό το σύστημα θεραπείας, που έχει αποκαλυφθεί εκ Θεού σε εμάς, δείχνει ότι είναι οι φόβοι μας, οι έγνοιές μας, τα άγχη μας και τα συναφή που ανοίγουν το δρόμο για την εισβολή της νόσου. Ως εκ τούτου, θεραπεύοντας τους φόβους μας, τις έγνοιές μας, τις ανησυχίες μας, κλπ, όχι απλά απαλασσόμαστε από την ασθένειά μας, αλλά, επιπρόσθετα, τα Βότανα που μας δίνονται από τη Χάρη του Δημιουργού όλων, απομακρύνουν τους φόβους και τις ανησυχίες μας, και μας αφήνουν πιο χαρούμενους και πιο καλά με τους εαυτούς μας.

Καθώς τα Βότανα θεραπεύουν τους φόβους μας, τα άγχη μας, τις ανησυχίες μας και τις αδυναμίες μας, μας δείχνουν ότι αυτό ακριβώς είναι που πρέπει να αναζητήσουμε και μετά την ασθένεια, όποια κι αν είναι αυτή, αποβάλλοντας έτσι τόσο την ασθένεια όσο και όλα τα υπόλοιπα.

Δεν υπάρχει κάτι παραπάνω να ειπωθεί, γιατί ένα μυαλό που καταλαβαίνει θα τα ξέρει όλα αυτά και ενδέχεται να είναι αρκετοί

---

9 Οι πρώτες επτά παράγραφοι της Εισαγωγής υπαγορεύτηκαν από τον Μπαχ μετά τη δημοσίευση της έκδοσης του 1936. Βλ. Εισαγωγή Συντάκτη για περισσότερες πληροφορίες.

αυτοί που έχουν μυαλό με γνώση, που δεν παρεμποδίζονται από τις τάσεις της επιστήμης, και που θα χρησιμοποιήσουν αυτά τα Δώρα Θεού για την ανακούφιση και την ευλογία αυτών που τους περιβάλλουν.

Κατά συνέπεια, πίσω από όλες τις ασθένειες κρύβονται οι φόβοι μας, τα άγχη μας, η απληστία μας, οι προτιμήσεις και οι μη προτιμήσεις μας. Ας αναζητήσουμε όλα αυτά κι ας τα θεραπεύσουμε και με τη θεραπεία αυτών θα απομακρυνθεί και η ασθένεια από την οποία υποφέρουμε.

Από αμνημονεύτων χρόνων είναι γνωστό ότι τα Μέσα της Θείας Πρόνοιας, έχουν θέσει στην Φύση την πρόληψη και τη θεραπεία της ασθένειας, μέσω θεϊκά εμπλουτισμένων βοτάνων και φυτών και δέντρων.¹⁰ Τα ιάματα της Φύσης που δίνονται σε αυτό το βιβλίο έχει αποδειχτεί ότι σε σχέση με άλλα έχουν προικιστεί με την ποιότητα του ελέους κι ότι τους έχει δοθεί η δύναμη να θεραπεύουν όλα τα είδη ασθενειών και πόνου.

Στη θεραπεία περιπτώσεων με αυτά τα ιάματα δε δίνεται σημασία στην φύση της ασθένειας. Το άτομο θεραπεύεται και καθώς γίνεται καλύτερα, φεύγει και η ασθένεια, που «εξοστρακίζεται» από την αύξηση της υγείας.

Όλοι γνωρίζουν ότι η ίδια ασθένεια ενδέχεται να έχει διαφορετική επίδραση σε διαφορετικούς ανθρώπους. Είναι αυτή η επίδραση που χρειάζεται θεραπεία, γιατί αυτή θα οδηγήσει στην πραγματική αιτία.

Ο νους, όντας το πιο ευαίσθητο μέρος του σώματος, δείχνει την έναρξη και την πορεία της ασθένειας με πολύ πιο σαφή τρόπο από το σώμα, για αυτό και η προοπτική του νου είναι αυτή που επιλέγεται ως οδηγός για την επιλογή των κατάλληλων ιαμάτων.

Στην ασθένεια παρουσιάζεται αλλαγή στη διάθεση, σε σχέση με αυτήν της καθημερινής ζωής, κι αυτοί που είναι παρατηρητικοί μπορούν να προσέξουν αυτήν την αλλαγή συχνά πριν, και ενίοτε πολύ αργότερα, την εμφάνιση της ασθένειας και με τη θεραπεία μπορεί να προληφθεί η πάθηση πριν ακόμα εμφανιστεί. Ακόμα και

---

10 Αυτή η πρόταση σηματοδοτεί την αρχή της συντομότερης εισαγωγής που εμφανίστηκε στην έκδοση του 1936.

όταν η ασθένεια έχει εμφανιστεί ήδη για κάποιο χρονικό διάστημα, πάλι η διάθεση του πάσχοντα θα είναι αυτή που θα τον οδηγήσει στο σωστό ίαμα.

Μην επικεντρώνεστε στην ασθένεια, σκεφτείτε μόνο την προοπτική της ζωής του ατόμου που υποφέρει.

Τριάντα οκτώ διαφορετικές καταστάσεις περιγράφονται με απλό τρόπο: και δε θα έπρεπε να υπάρχει δυσκολία ούτε από το ίδιο το άτομο που την βιώνει ούτε από κάποιον άλλον στο να βρει εκείνη την παρούσα κατάσταση ή το συνδυασμό καταστάσεων, και να μπορέσει, έτσι, να δώσει τα απαιτούμενα ιάματα που θα συνδράμουν στη θεραπεία.

Ο τίτλος,¹¹ *Οι Δώδεκα Θεραπευτές*, διατηρήθηκε σε αυτό το βιβλίο, γιατί είναι οικείος σε πολλούς αναγνώστες.

Η ανακούφιση από τον πόνο ήταν τόσο σίγουρη και ευεργετική, ακόμα κι όταν υπήρχαν μόνο δώδεκα ιάματα, που κρίθηκε αναγκαίο να τεθούν στην προσοχή του κοινού εκείνη τη χρονική περίοδο, χωρίς να περιμένει για την ανακάλυψη των υπόλοιπων είκοσι έξι, που ολοκληρώνουν τη σειρά. Τα δώδεκα αυθεντικά υποδεικνύονται με αστερίσκους.

---

11 Αυτή και η ακόλουθη παράγραφος προστέθηκαν στη δακτυλογραφημένη έκδοση του 1936 στο στάδιο της διόρθωσης. Βλ. την Εισαγωγή Συντάκτη.

ΤΑ ΙΑΜΑΤΑ
Και οι δοθείσες επεξηγήσεις για το καθένα¹²

---

12 Συγκρ. στην έκδοση του 1936, η οποία περιλαμβάνει «Τα Ιάματα και οι επεξηγήσεις που δίνονται στο καθένα». Η αλλαγή στη διατύπωση ήταν πιθανά τυπογραφικό λάθος.

ΤΑ 38 ΙΑΜΑΤΑ
απαντώνται κάτω από τις ακόλουθες
7 ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΕΣ¹³

	<i>Σελίδα</i>
1. ΓΙΑ ΦΟΒΟ	16
2. ΓΙΑ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ	18
3. ΓΙΑ ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΠΑΡΟΥΣΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ	20
4. ΓΙΑ ΜΟΝΑΞΙΑ	23
5. ΓΙΑ ΥΠΕΡΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΕ ΕΠΙΡΡΟΕΣ ΚΑΙ ΙΔΕΕΣ	25
6. ΓΙΑ ΑΠΟΘΑΡΡΥΝΣΗ Ή ΑΠΟΓΝΩΣΗ	27
7. ΓΙΑ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΕΓΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ	31

---

13 Τα ονόματα των ομάδων βασίζονται στα γενικά συναισθηματικά χαρακτηριστικά που προσδιόρισε ο Μπαχ για το καθένα από τα επτά νοσώδη. Τα νοσώδη Μπαχ ήταν ένα σύνολο ομοιοπαθητικών ιαμάτων φτιαγμένα από βακτήρια, πάνω στα οποία δούλεψε ο Μπαχ μεταξύ 1919 και 1928. Βλ. Νόρα Γουίκς, *Οι Ιατρικές Ανακαλύψεις του Έντουαρντ Μπαχ (The Medical Discoveries of Edward Bach)*, κεφάλαια V και VI.

ΓΙΑ ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΝΙΩΘΟΥΝ ΦΟΒΟ

*ROCK ROSE (ΗΛΙΑΝΘΕΜΟ)¹⁴

Το ίαμα διάσωσης.¹⁵ Το ίαμα έκτακτης ανάγκης για καταστάσεις που δεν φαίνεται να υπάρχει καν ελπίδα. Σε περίπτωση ατυχήματος ή ξαφνικής ασθένειας ή όταν το άτομο είναι πολύ φοβισμένο ή τρομοκρατημένο ή σε μία κατάσταση αρκετά σοβαρή, που προκαλεί μεγάλο φόβο στους γύρω. Εάν ο ασθενής έχει χάσει τις αισθήσεις του, μπορεί να του χορηγηθεί με στάξιμο μερικών σταγόνων επάνω στα χείλη. Ενδέχεται να χρειαστεί ο συνδυασμός με άλλα ανθοιάματα, όπως, π.χ., στην περίπτωση που υπάρχει και απώλεια αισθήσεων, που ουσιαστικά είναι μία βαθιά κατάσταση υπνηλίας, να χορηγηθεί και Clematis, ή αν υπάρχει συγχρόνως και κάποια έντονη ταλαιπωρία να δοθεί μαζί με Agrimony κ.ο.κ.

*MIMULUS (ΜΙΜΟΥΛΟΣ)

Φόβος για εγκόσμια πράγματα, για αρρώστιες, πόνο, ατυχήματα, φτώχεια, σκοτάδι, μοναξιάς, κακοτυχίας. Φόβοι της καθημερινότητας. Οι άνθρωποι αυτοί υπομένουν τους φόβους τους μυστικά και ήσυχα και δε μιλάνε άνετα γι' αυτούς σε άλλους.

-
- 14 Οι ελληνικές ονομασίες που υπάρχουν στο κάθε ίαμα σε παρένθεση είναι αυτές που δίνονται πιο συχνά στα ίαματα. Σε κάθε περίπτωση, οι λατινικές ονομασίες των ιαμάτων στην τελευταία ενότητα του βιβλίου αποτελούν έναν πιο ακριβή οδηγό για τα συγκεκριμένα φυτά που χρησιμοποιούνται στο κάθε ίαμα.
- 15 Η πρώτη πρόταση παραλήφθηκε από τις μεταγενέστερες εκδόσεις του βιβλίου. Ο Δρ. Μπαχ συνδύασε πέντε ίαματα που τα αποκάλεσε «ίαμα διάσωσης», και κάποιοι αναγνώστες μπερδεύοντουσαν που το ίδιο όνομα χρησιμοποιούνταν και στην περιγραφή του Rock Rose.

CHERRY PLUM (ΔΑΜΑΣΚΗΝΙΑ)

Φόβος νοητικής υπερέντασης, χασίματος λογικής, φόβος για εν δυνάμει τρομακτικές και φοβερές πράξεις, για τις οποίες, παρόλο που είναι ανεπιθύμητες και ακατάλληλες, υπάρχει η σκέψη και η παρόρμηση για την εκτέλεσή τους.

ASPEN (ΑΓΡΙΑ ΛΕΥΚΗ)

Ασαφείς άγνωστοι φόβοι, για τους οποίους δεν υπάρχει καμία δικαιολογία, εξήγηση ή αιτία.

Ο ασθενής παρόλα αυτά ενδέχεται να είναι τρομοκρατημένος για κάτι τρομερό που πρόκειται να συμβεί, χωρίς να ξέρει τι είναι αυτό.

Αυτοί οι ασαφείς ανεξήγητοι φόβοι ενδέχεται να «στοιχειώνουν» είτε μέρα είτε νύχτα. Τα άτομα που υποφέρουν από αυτούς, συχνά φοβούνται να μιλήσουν σε άλλους για την ταλαιπωρία τους.

RED CHESTNUT (ΚΟΚΚΙΝΗ ΚΑΣΤΑΝΙΑ)

Εκείνοι που δυσκολεύονται να μην ανησυχούν για άλλους ανθρώπους.

Πολλές φορές ενώ σταματάνε να ανησυχούν για τους εαυτούς τους, για αυτούς που νοιάζονται μπορούν ακόμα και να υποφέρουν πολύ, προεξοφλώντας συχνά το ότι κάτι ατυχές μπορεί να τους συμβεί.

ΓΙΑ ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΥΠΟΦΕΡΟΥΝ ΑΠΟ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ

***CERATO (ΚΕΡΑΤΟΣΤΙΓΜΑ)**

Αυτοί που δεν εμπιστεύονται αρκετά τον εαυτό τους ώστε να παίρνουν τις δικές τους αποφάσεις.

Συνεχώς αναζητούν τη συμβουλή άλλων, και, συχνά, παραπλανιούνται.

***SCLERANTHUS (ΣΚΛΗΡΑΝΘΟΣ)**

Αυτοί που υποφέρουν ιδιαίτερα, επειδή δεν μπορούν να αποφασίσουν μεταξύ δύο πραγμάτων, γιατί μια τους φαίνεται σωστό το πρώτο και μια το δεύτερο.

Συνήθως πρόκειται για ήσυχους ανθρώπους που υποφέρουν τη δυσκολία τους μόνοι τους, καθώς δεν έχουν την τάση να τη συζητούν με άλλους.

***GENTIAN (ΓΕΝΤΙΑΝΗ)**

Είναι εκείνοι που αποθαρρύνονται εύκολα. Μπορεί να παρουσιάζουν καλή εξέλιξη σε μία ασθένεια ή σε καθημερινά θέματα, με την παραμικρή, όμως, ύπαρξη καθυστέρησης ή κωλυσιεργίας στην εξέλιξη προκαλούνται αμφιβολίες και σύντομα αποκαρδιώνονται.

GORSE (ΡΑΧΟΣ)

Υπερβολική απελπισία, άτομα που έχουν χάσει την πίστη τους ότι μπορεί να γίνει κάτι παραπάνω για αυτά.

Είτε με πειθώ είτε για να ευχαριστήσουν άλλους, ίσως και να δοκιμάσουν διαφορετικές θεραπείες, επιβεβαιώνοντας, όμως, την ίδια στιγμή τους γύρω τους ότι υπάρχει πολύ μικρή ελπίδα ανακούφισης.

HORNBEAM (ΚΑΡΠΙΝΟΣ)

Εκείνοι που αισθάνονται ότι δεν έχουν αρκετή δύναμη, ψυχική ή σωματική, να αντέξουν το βάρος που τους έχει επιβάλλει η ζωή. Τους φαίνεται πολύ δύσκολο να πραγματοποιήσουν τις καθημερινές τους υποθέσεις, παρόλο που γενικά εκπληρώνουν τα όποια καθήκοντά τους τελικά.

Για εκείνους που πιστεύουν ότι κάποιο κομμάτι, του νου ή του σώματος, χρειάζεται να γίνει πιο δυνατό προτού ολοκληρώσουν εύκολα τη δουλειά τους.

WILD OAT (ΑΓΡΙΑ ΒΡΩΜΗ)

Είναι αυτοί που έχουν την φιλοδοξία να κάνουν κάτι σημαντικό στη ζωή τους, που επιθυμούν να έχουν πλούσιες εμπειρίες και να απολαμβάνουν ό,τι μπορούν, ζώντας τη ζωή τους στο έπακρο.

Η δυσκολία τους έγκειται στο να καθορίσουν ποιο επάγγελμα θα ακολουθήσουν. Καθώς έχουν μεγάλες φιλοδοξίες, δεν ξέρουν σε ποιο επάγγελμα έχουν περισσότερη έφεση.

Αυτό ενδέχεται να προξενήσει καθυστερήσεις και δυσαρέσκεια.

οπότε και δε νιώθουν ότι κάποιο υπερτερεί, με αποτέλεσμα να προκαλούνται, έτσι, καθυστερήσεις και δυσαρέσκεια.

ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΠΑΡΟΥΣΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

***CLEMATIS (ΚΛΗΜΑΤΙΔΑ)**

Οι ονειροπόλοι, οι νυσταγμένοι, αυτοί που δεν είναι πλήρως ξυπνητοί, που δείχνουν μικρό ενδιαφέρον για τη ζωή. Άνθρωποι ήσυχοι, όχι πραγματικά ευτυχισμένοι στις παρούσες συνθήκες, που ζουν περισσότερο στο μέλλον παρά στο παρόν. Ζουν με την ελπίδα πιο ευτυχισμένων στιγμών, τότε που ίσως πραγματοποιηθούν αυτά που θεωρούν ιδανικά. Στην ασθένεια, κάποιιο κάνουν ελάχιστη ή καμία προσπάθεια για να γίνουν καλά, και, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί ακόμη και να προσβλέπουν στο θάνατο, με την ελπίδα των καλύτερων στιγμών ή, ίσως, της επανασύνδεσής τους με κάποιο αγαπημένο τους πρόσωπο που έχουν χάσει.

HONEYSUCKLE (ΑΓΙΟΚΛΗΜΑ)

Για όσους ζουν πιο πολύ στο παρελθόν, ίσως σε μια περίοδο μεγάλης ευτυχίας ή με τις αναμνήσεις ενός χαμένου φίλου ή με φιλοδοξίες που δεν έχουν βγει αληθινές. Δεν περιμένουν περισσότερη ευτυχία από αυτήν που είχαν.

WILD ROSE (ΑΓΡΙΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ)

Είναι εκείνοι που, χωρίς κάποιον προφανώς επαρκή λόγο, παραιτούνται από όλα όσα συμβαίνουν και απλά πορεύονται στη ζωή και την αποδέχονται ως έχει, χωρίς να κάνουν την οποιαδήποτε προσπάθεια, για να βελτιώσουν τα πράγματα ή για να βρουν λίγη χαρά. Έχουν παραιτηθεί αδιαμαρτύρητα στον αγώνα της ζωής χωρίς κανένα παράπονο.

OLIVE (ΕΛΙΑ)

Εκείνοι που έχουν υποφέρει πολύ νοητικά ή σωματικά και είναι τόσο εξαντλημένοι και κουρασμένοι που αισθάνονται ότι δεν τους έχει απομείνει άλλη δύναμη, για να κάνουν την όποια προσπάθεια. Η καθημερινή ζωή τους φαίνεται δύσκολη δουλειά, χωρίς ευχαρίστηση.

WHITE CHESTNUT (ΑΣΠΡΗ ΚΑΣΤΑΝΙΑ)

Για όσους δεν μπορούν να αποφύγουν σκέψεις, ιδέες, διαφωνίες, που δεν επιθυμούν να κολλήσουν στο μυαλό τους. Συνήθως σε τέτοιες στιγμές που το ενδιαφέρον για το τώρα δεν είναι αρκετά έντονο για να τους κρατήσει το μυαλό απασχολημένο.

Σκέψεις που τους ανησυχούν και παραμένουν ή σκέψεις που για κάποιο διάστημα είχαν υπαναχωρήσει, θα ξαναεμφανιστούν. Μοιάζει να κάνουν κύκλους γύρω – γύρω και να προξενούν ψυχική ταλαιπωρία.

Η παρουσία τέτοιων δυσάρεστων σκέψεων, τους χαλάει την ηρεμία και τους παρεμποδίζει να μπορούν να σκέφτονται μόνο τη δουλειά ή τις απολαύσεις της ημέρας.

MUSTARD (ΣΙΝΑΠΙ)

Αυτοί που υποβάλλονται σε περιόδους μελαγχολίας ή ακόμα και απελπισίας, σα να τους επισκιάζει ένα κρύο μαύρο σύννεφο κρύβοντάς τους το φως και τη χαρά της ζωής. Ίσως δεν είναι δυνατό δοθεί κάποιος λόγος ή εξήγηση για τέτοιες κρίσεις. Υπό τέτοιες συνθήκες είναι σχεδόν αδύνατο να μοιάζουν ευτυχισμένοι ή ευδιάθετοι.

CHESTNUT BUD (ΜΑΤΙΑ ΑΓΡΙΟΚΑΣΤΑΝΙΑΣ)

Για όσους δεν αξιοποιούν πλήρως την παρατήρηση και την εμπειρία και που τους παίρνει περισσότερο καιρό από άλλους να μάθουν από την καθημερινότητα.

Ενώ για κάποιους μία εμπειρία είναι αρκετή, τέτοιου είδους άνθρωποι το βρίσκουν απαραίτητο το να έχουν περισσότερη, ενίοτε και αρκετή, εμπειρία, για να μάθουν το μάθημά τους.

Κι έτσι, αντί να αξιοποιούν την παρατήρηση και την εμπειρία, μετά λύπης τους, πιάνουν τελικά τον εαυτό τους να επαναλαμβάνει το ίδιο λάθος απλά υπό διαφορετικές συνθήκες.

Ως εκ τούτου, και μετά λύπης τους, πιάνουν τους εαυτούς τους να κάνουν το ίδιο λάθος σε διαφορετικές περιστάσεις, ενώ κάποια άλλη φορά ή η παρατήρηση άλλων θα τους γλίτωνε ακόμα και αυτό το ένα σφάλμα.

ΜΟΝΑΞΙΑ

*WATER VIOLET (ΝΕΡΟΒΙΟΛΕΤΑ)

Για αυτούς που είτε στην υγεία είτε στην ασθένεια προτιμούν να είναι μόνοι. Πολύ ήσυχοι άνθρωποι, που κινούνται αθόρυβα, μιλάνε λίγο και απαλά. Άνθρωποι πολύ ανεξάρτητοι, ικανοί και που στηρίζονται στον εαυτό τους. Σχεδόν απαλλαγμένοι από την επιρροή της γνώμης των άλλων. Είναι απόμακροι, αφήνουν τους άλλους στην ησυχία τους και παίρνουν το δικό τους δρόμο. Συχνά έξυπνοι και ταλαντούχοι. Η γαλήνη και η ηρεμία τους αποτελεί ευλογία για τους γύρω τους.

*IMPATIENS (ΑΝΥΠΟΜΟΝΑ)

Εκείνοι που είναι γρήγοροι στη σκέψη και στη δράση και που επιθυμούν τα πράγματα να γίνονται χωρίς δισταγμό ή καθυστέρηση. Όταν νοσούν, ανυπομονούν να γίνουν αμέσως καλά.

Τους είναι δύσκολο να είναι υπομονετικοί με αργούς ανθρώπους, γιατί το θεωρούν λάθος και χάσιμο χρόνου, και προσπαθούν με κάθε τρόπο να τους κάνουν ταχύτερους.

Συχνά, προτιμούν να δουλεύουν μόνοι, για να μπορούν να τα κάνουν όλα στο ρυθμό τους.

HEATHER (PEΪΚΙ)

Αυτοί που αναζητούν πάντα τη συντροφιά οποιουδήποτε είναι διαθέσιμος, γιατί το θεωρούν αναγκαίο να συζητούν τα θέματά τους με άλλους, ασχέτως το ποιος θα είναι αυτός. Νιώθουν δυστυχείς, αν χρειαστεί να μείνουν μόνοι για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα.

ΥΠΕΡΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΕ ΕΠΙΡΡΟΕΣ ΚΑΙ ΙΔΕΕΣ

***AGRIMONY (ΑΓΡΙΜΟΝΙΑ)**

Οι πρόσχαροι, χαρωποί, με χιούμορ άνθρωποι που αγαπούν την ηρεμία και που αναστατώνονται από καυγάδες και διαφωνίες, και που για να τις αποφύγουν θα προτιμήσουν να παραιτηθούν από πολλά.

Παρόλο που γενικά έχουν προβλήματα και βασανίζονται και είναι ανήσυχoi είτε νοητικά είτε σωματικά, κρύβουν τα ζητήματα που τους απασχολούν πίσω από το χιούμορ και τα αστεία τους και θεωρείται ότι είναι πολύ καλοί φίλοι να τους έχεις. Συχνά κάνουν κατάχρηση αλκοόλ ή ναρκωτικών/ φαρμακευτικών ουσιών, για να διεγείρουν τον εαυτό τους, και για να τον βοηθήσουν να αντέξει με ευδιαθεσία τις όποιες δοκιμασίες προκύψουν.

***CENTAURY (ΚΕΝΤΑΥΡΙΑ)**

Καλοσυνάτοι, ήσυχοι και ευγενικοί άνθρωποι που πασχίζουν να εξυπηρετήσουν τους άλλους. Αναλώνουν πολλή από τη δύναμή τους σε όποια προσπάθεια καταβάλλουν.

Τόσο μεγαλώνει η επιθυμία τους που τελικά καταλήγουν να υπηρετούν και όχι να εξυπηρετούν με προθυμία. Η καλή τους φύση τους οδηγεί στο να κάνουν περισσότερα από όσα τους αναλογούν και έτσι, ενδέχεται τελικά να παραμελούν ακόμα και την ίδια τους την προσωπική αποστολή στη ζωή.

WALNUT (ΚΑΡΥΔΙΑ)

Για εκείνους που έχουν σαφή ιδανικά και φιλοδοξίες στη ζωή και που τα εκπληρώνουν. Σε σπάνιες περιπτώσεις, όμως, δελεάζονται να απομακρυνθούν από τις ίδιες τις απόψεις, τους στόχους, και τη δουλειά τους, λόγω του ενθουσιασμού, των πεποιθήσεων ή της ισχυρής γνώμης τρίτων.

Αυτό το ίαμα παρέχει σταθερότητα και προστασία από εξωτερικές επιρροές.

HOLLY (ΑΡΚΟΥΔΟΠΟΥΡΝΑΡΟ)

Γι' αυτούς που κάποιες φορές κατακλύζονται από σκέψεις τύπου ζήλιας, φθόνου, εκδίκησης, καχυποψίας.

Για τις διαφορετικές μορφές εκνευρισμού.

Αυτά τα άτομα μπορεί μέσα τους να υποφέρουν πολύ, συχνά χωρίς να υπάρχει πραγματικός λόγος για τη δυστυχία.

ΓΙΑ ΑΠΟΓΝΩΣΗ Ή ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ

LARCH (ΛΑΡΙΞ)

Για αυτούς που δε θεωρούν τον εαυτό τους τόσο καλό ή τόσο ικανό όσο τους γύρω τους, που περιμένουν την αποτυχία, που νιώθουν ότι δε θα γνωρίσουν ποτέ επιτυχία, κι έτσι ούτε τολμούν ούτε επιχειρούν να κάνουν μία σημαντική απόπειρα επιτυχίας.

PINE (ΠΙΕΥΚΟ)

Για αυτούς που κατηγορούν τους εαυτούς τους. Ακόμα και επιτυχημένοι, πιστεύουν πως¹⁶ θα μπορούσαν να τα είχαν πάει καλύτερα και δεν είναι ποτέ ευχαριστημένοι ούτε με τις προσπάθειές τους ούτε με τα αποτελέσματα. Είναι εργατικοί και υποφέρουν πολύ από τα σφάλματα που προσάπτουν στον εαυτό τους.

Μερικές φορές, που έχει γίνει κάποιο λάθος από κάποιον άλλον, θα αναλάβουν την ευθύνη ακόμα και για αυτό.

ELM (ΦΤΕΛΙΑ)

Αυτοί που κάνουν καλή δουλειά, που ακολουθούν το επάγγελμα της ζωής τους και που ελπίζουν να καταφέρουν κάτι σημαντικό, κι αυτό συχνά προς όφελος της ανθρωπότητας.

Ενίοτε μπορεί να υπάρξουν περίοδοι κατάθλιψης, όταν νιώθουν ότι αυτό που έχουν αναλάβει παραείναι δύσκολο, πέρα των ανθρωπίνων δυνάμεων.

---

16 Η λέξη «πως» έχει παραλειφθεί από τις περισσότερες από τις μεταγενέστερες εκδόσεις.

SWEET CHESTNUT (ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΗΜΕΡΗ ΚΑΣΤΑΝΙΑ)

Για εκείνες τις στιγμές που βιώνουν κάποιοι άνθρωποι, που η ψυχική οδύνη είναι τόσο μεγάλη που μοιάζει αβάσταχτη.

Όταν ο νους ή το σώμα νιώθει σα να έχει υπερβεί τα όρια αντοχής του κι ότι τώρα θα πρέπει να καταρρεύσει.

Όταν φαίνεται ότι δεν έχει απομείνει τίποτα άλλο να αντιμετωπιστεί παρά καταστροφή και εκμηδένιση.

STAR OF BETHLEHEM (ΑΣΤΡΑΚΙ)

Για εκείνους που βρίσκονται σε απόγνωση σε συνθήκες, που για κάποιο διάστημα τους προκαλούν μεγάλη δυστυχία.

Το σοκ στο άκουσμα σοβαρών ειδήσεων, η απώλεια κάποιου κοντινού προσώπου, ο τρόμος μετά από ατύχημα, και τα συναφή.

Σε εκείνους που για καιρό αρνούνται να παρηγορηθούν¹⁷, αυτό το ίαμα φέρνει ανακούφιση.

WILLOW (ΙΤΙΑ)

Για αυτούς που έχουν υποστεί αντιξοότητες ή κακοτυχίες και δυσκολεύονται να τις αποδεχτούν χωρίς να παραπονεθούν ή να δυσαρεστηθούν, καθώς κατά πολύ κρίνουν τη ζωή με βάση την επιτυχία που αυτή φέρνει.

Νιώθουν ότι δεν τους αξίζει τέτοια δοκιμασία. ότι αυτό είναι αδικία, και γίνονται πικρόχολοι.

Συχνά, ενδιαφέρονται ή δραστηριοποιούνται λιγότερο με πράγματα που παλιά απολάμβαναν στη ζωή τους.

OAK (ΒΕΛΑΝΙΔΙΑ)

Για εκείνους που παλεύουν και μάχονται σκληρά, για να αναρρώσουν ή για θέματα που άπτονται της καθημερινής τους ζωής.

---

¹⁷ Στις πιο σύγχρονες εκδόσεις εισάγεται κόμμα μετά το «παρηγορηθούν».

Θα δοκιμάζουν το ένα πράγμα μετά το άλλο, παρόλο που η περίπτωση τους μοιάζει, ίσως, μάταιη.

Αυτοί αγωνίζονται. Δυσχεσταούνται με τον εαυτό τους, εάν η ασθένεια τους επηρεάζει στα καθήκοντά τους ή στην βοήθεια προς άλλους.

Είναι γενναίοι άνθρωποι που αγωνίζονται σε μεγάλες δυσκολίες, χωρίς να χάνουν την ελπίδα τους ή να παραιτούνται της προσπάθειας.

CRAB APPLE (ΑΓΡΙΟΜΗΛΙΑ)

Αυτό είναι το ίαμα του καθαρισμού.

Για αυτούς που νιώθουν σαν κάτι να μην είναι αρκετά καθαρό στον εαυτό τους.

Συχνά αυτό είναι κάτι φαινομενικά μικρής σημασίας: στην περίπτωση κάποιων μπορεί ενώ υπάρχει κάποια σοβαρότερη ασθένεια, αυτή να παραβλέπεται, όταν την συγκρίνουν με αυτό το κάτι στο οποίο εστιάζουν.

Και οι δύο τύποι ανυπομονούν να απαλλαχθούν από αυτό το κάτι, το οποίο παίρνει μεγαλύτερες διαστάσεις στο μυαλό τους και το οποίο τους μοιάζει τόσο ουσιώδες που θα πρέπει να θεραπευτεί.

Αν αποτύχει η θεραπεία, απογοητεύονται.

Όντας εξαγνιστικό, αυτό το ίαμα απολυμαίνει πληγές, εάν ο ασθενής έχει λόγο να πιστεύει ότι κάποιο δηλητήριο έχει εισέλθει, το οποίο θα πρέπει να απομακρυνθεί.

ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΕΓΓΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΑΛΛΩΝ

***CHICORY (ΠΙΚΡΑΛΙΔΑ)**

Αυτοί που έχουν έντονη επίγνωση των αναγκών άλλων ανθρώπων· έχουν την τάση να δείχνουν υπερβολική έγνοια για τα παιδιά, τους συγγενείς, τους φίλους, βρίσκοντας πάντα κάτι που πρέπει να γίνει σωστά. Συνεχώς διορθώνουν ό,τι θεωρούν λάθος και το απολαμβάνουν. Επιθυμούν τα άτομα για τα οποία νοιάζονται να βρίσκονται δίπλα τους.

***VERVAIN (ΣΤΑΥΡΟΒΟΤΑΝΟ)**

Εκείνοι που διακατέχονται από σταθερές αρχές και απόψεις, οι οποίες είναι βέβαιες και σωστές και τις οποίες σπάνια αλλάζουν.

Μεγάλη τους ευχή είναι να προσηλυτίσουν όλους τους γύρω τους στις δικές τους απόψεις περί ζωής.

Έχουν ισχυρή θέληση και πυγμή, όταν είναι πεπεισμένοι για τα πράγματα που επιθυμούν να διδάξουν.

Στην ασθένεια αγωνίζονται σε σημείο που άλλοι θα είχαν εγκαταλείψει ήδη.

VINE (ΑΜΠΕΛΙ)

Πολύ άξιοι άνθρωποι, βέβαιοι για τις ικανότητές τους, σίγουροι για την επιτυχία.

Όντας τόσο σίγουροι, πιστεύουν ότι θα ήταν προς όφελος των άλλων, εάν μπορούσαν να πειστούν να κάνουν τα πράγματα όπως τα κάνουν αυτοί ή όπως πιστεύουν αυτοί ότι είναι σωστό. Ακόμα και στην ασθένεια θα δίνουν οδηγίες στους φροντιστές τους.

Ίσως να αποδειχτούν σημαντικοί σε περίπτωση ανάγκης.

BEECH (ΟΞΙΑ)

Για αυτούς που αισθάνονται την ανάγκη να βλέπουν περισσότερο καλό και περισσότερη ομορφιά σε ό,τι τους περιβάλλει. Και, παρόλο που πολλά φαίνονται να είναι λάθος, η ικανότητα του να βλέπουν το καλό μεγαλώνει μέσα τους. Ώστε να μπορέσουν να είναι πιο ανεκτικοί, πιο επιεικείς και με περισσότερη κατανόηση προς τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους κάθε άτομο και κάθε πράγμα λειτουργεί για τη δική τους τελική μορφή τελειότητας.

ROCK WATER (ΝΕΡΟ ΠΗΓΗΣ)

Αυτοί που είναι πολύ αυστηροί στον τρόπο που ζουν αρνούνται στον εαυτό τους πολλές από τις χαρές και τις απολαύσεις της ζωής, γιατί θεωρούν ότι αυτό ίσως παρεμποδίζει τη δουλειά τους.

Είναι σκληροί δάσκαλοι απέναντι στον εαυτό τους. Επιθυμούν να είναι γεροί, δυνατοί και δραστήριοι και θα κάνουν οτιδήποτε πιστεύουν ότι θα τους διατηρήσει έτσι. Ελπίζουν να αποτελούν παράδειγμα για τους άλλους, οι οποίοι ενδέχεται στη συνέχεια να ασπαστούν τις απόψεις τους και, ως αποτέλεσμα αυτού, να είναι καλύτερα.

ΟΔΗΓΙΕΣ

Για αυτούς που δεν μπορούν να θεραπεύσουν τον εαυτό τους ή να ετοιμάσουν τις δικές τους προμήθειες, θεραπεία και ιάματα μπορούν να αποκτηθούν κατόπιν αιτήματος από:¹⁸

ΚΕΝΤΡΙΚΑ¹⁹:

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΔΡ. ΜΠΑΧ²⁰

“Γουέλσπρινγκς”²¹ και “Μάουντ Βέρνον”²²,

Σότγουελ, Γουάλλινγκφορντ,

Μπερκς.²³

-
- 18 Με εξαίρεση τη μεγαλύτερη εισαγωγή, που υπαγορεύτηκε από τον Μπαχ προτού πεθάνει, οι σελίδες 33 και 34 είναι οι μόνες σελίδες στις οποίες διαφέρει η έκδοση του 1941 από την έκδοση του 1936. Η Νόρα Γουίξ τις συνέταξε, ώστε οι αναγνώστες να γνωρίζουν ότι τα ιάματα (και η βοήθεια στην επιλογή τους) διατίθεντο επίσης από το Κέντρο Μπαχ: συμβ. σελ. 26 στην πανομοιότυπη του 1936 έκδοση στο σύνδεσμο www.bachcentre.com/centre/download/healers1936.pdf.
- 19 DR. BACH'S TEAM OF WORKERS. “Wellsprings” and “Mount Vernon”, Sotwell, Wallingford, Berks.
- 20 Η ομάδα του 1941 αποτελούνταν από τη Νόρα Γουίξ (βοηθός και βιογράφος του Δρ. Μπαχ), τον Βίκτωρ Μπούλλεν και την Μαίρη Τέμπορ.
- 21 Το Γουέλσπρινγκς ανήκε στην Μαίρη Τέμπορ (Mary Tabor), και χρησιμοποιούνταν από τον Μπαχ για να βλέπει ασθενείς και ως διεύθυνση αλληλογραφίας. Η Μαίρη Τέμπορ έφυγε από την ομάδα και μετακόμισε κάποια φάση στη δεκαετία του 1940. Το σπίτι, το οποίο υφίσταται ακόμη, είναι ιδιόκτητο.
- 22 Ο Μπαχ και η Νόρα Γουίξ μετακόμισαν στο Μάουντ Βέρνον το 1934. Σήμερα, το Μάουντ Βέρνον, είναι ιδιοκτησία του Θεραπευτικού Εμπορικού Οίκου του Δρ. Έντουαρντ Μπαχ, αναγνωρισμένου φιλανθρωπικού ιδρύματος, και είναι έδρα του Κέντρου Μπαχ. Βλ. Τζούντι Ράμσελ Χάουαρντ, *Η Ιστορία του Μάουντ Βέρνον*. (Judy Ramsell Howard, *The Story of Mount Vernon*)
- 23 Το Σότγουελ ήταν μέρος της κομητείας του Μπέρκσαϊρ μέχρι το 1974, όταν η περιοχή γύρω από το Γουάλλινγκφορντ και το Ντίντκοτ μεταφέρθηκε στην κομητεία Όξφορντσαϊρ υπό την Ενέργεια της Τοπικής Κυβέρνησης του 1972.

Προμήθειες ιαμάτων μπορούν επίσης να αποκτηθούν από τους εξής χημικούς²⁴:

Κοι Κιν & Άσγουελ,²⁵
Οδός Νέο Κάβεντις 38,
Λονδίνο, Γ.Ι.

Κοι Νέλσον & ΣΙΑ ΕΠΕ.,²⁶
Οδός Ντιούκ 73,
Πλατεία Γκρόσβενορ,
Λονδίνο, Γ.Ι.

Διαθέσιμα φιαλίδια:

	s.	d. ²⁷
Ενός ιάματος . . .	.	8 (ταχυδρομικά 2d.)
Δώδεκα ιάματα . . .	5	0 (ταχυδρομικά 4d.)
Πλήρες σετ των 38 . . .	15	0 (ταχυδρομικά 6d.)

---

24 Messrs. KEENE & ASHWELL, 38 New Cavendish Street, London, W.1.; Messrs. NELSON & CO., LTD., 73 Duke Street, Grosvenor Square, London, W.1.

25 Οι Κιν και Άσγουελ δεν είναι πλέον ενεργοί. Η διεύθυνση είναι τώρα έδρα μίας εταιρίας που προμηθεύει εξοπλισμό καβών κρασιού.

26 Η Νέλσονς Ομοιοπαθητική Φαρμακευτική συνεχίζει να είναι ενεργή στην Οδό Ντιούκ, όπως επίσης και η σχέση της με τα ανθοϊάματα Μπαχ: Η Νέλσονς φτιάχνει και πουλάει ιάματα ως Μπαχ® Αυθεντικά Ανθοϊάματα. (*Bach® Original Flower Remedies*)

27 Οι εν λόγω τιμές του 1941 δίνονται σε προ-δεκαδικό νόμισμα: ένα σελίνι -shilling (s.)- αντιστοιχούσε στο σημερινό κέρμα των 5 Βρετανικών πενών και ένα σελίνι ισούνταν 12 παλιές πένες (d). Ένα πλήρες σετ ιαμάτων μαζί με τα ταχυδρομικά θα κόστιζε κάτι λιγότερο από 78 Βρετανικές πένες (περίπου €95).

ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΟΣΟΛΟΓΙΑΣ²⁸

Καθώς όλα αυτά τα ιάματα είναι αγνά και ακίνδυνα, δεν υπάρχει φόβος να κριθεί ότι δόθηκαν είτε σε μεγάλη ποσότητα είτε σε μεγάλη συχνότητα, παρόλο που χρειάζονται μόνο οι μικρότερες ποσότητες για να δράσουν ως μία δόση. Ούτε μπορεί κάποιο ιάμα να βλάψει, ακόμα κι αν αποδειχτεί ότι δε χρειαζόταν το συγκεκριμένο στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Για την προετοιμασία, ρίξτε περίπου δύο σταγόνες από το απόσταγμα σε ένα φιαλίδιο γεμισμένο με νερό· εάν χρειαστεί να το διατηρήσουμε για αρκετό διάστημα, μπορεί να προστεθεί λίγο μπράντι ως συντηρητικό.

Αυτό το φιαλίδιο χρησιμοποιείται για τις δόσεις και απλά μερικές σταγόνες από αυτό, σε λίγο νερό, γάλα ή σε ό,τι άλλο είναι βολικό, είναι το μόνο που χρειάζεται.

Σε έκτακτες περιπτώσεις οι δόσεις μπορούν να χορηγούνται κάθε λίγα λεπτά, μέχρι να παρουσιαστεί βελτίωση· σε σοβαρές περιπτώσεις περίπου κάθε μισάωρο· και σε μακροχρόνιες περιπτώσεις κάθε δύο ή τρεις ώρες, ή πιο συχνά ή λιγότερο συχνά, ανάλογα με την ανάγκη του ασθενή.

Σε περιπτώσεις που υπάρχει απώλεια αισθήσεων, βρέχουμε τακτικά τα χείλη.

Όποτε υπάρχει πόνος, δυσκαμψία φλεγμονή, ή οποιαδήποτε τοπική δυσφορία, θα πρέπει, επιπρόσθετα, να εφαρμοστεί και μία λοσιόν. Ρίξτε μερικές σταγόνες από το θεραπευτικό φιαλίδιο σε ένα μπολ με νερό, βυθίστε μέσα ένα κομμάτι υφάσματος και με αυτό καλύπτουμε την προσβεβλημένη περιοχή. Αυτή η διαδικασία μπορεί να επαναλαμβάνεται κατά διαστήματα, όσο κρίνεται απαραίτητο.

Μερικές σταγόνες των ιαμάτων του φιαλιδίου μπορούν

---

28 Οι οδηγίες δοσολογίας σε μεταγενέστερες εκδόσεις του *Οι Δώδεκα Θεραπευτές* ουσιαστικά αναδιατυπώθηκαν για να απαντήσουν σε ερωτήματα και ανησυχίες χρηστών ιαμάτων. Συγκρίνετε για παράδειγμα τις σελίδες 23 και 24 στο σύνδεσμο www.bachcentre.com/centre/download/healers.pdf, της έκδοσης του 2009 του Κέντρου Μπαχ.

κάποιες φορές να φανούν χρήσιμες αν προστεθούν πάνω σε σφουγγάρι ή μέσα σε μπανιέρα

ΜΕΘΟΔΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ²⁹

Δύο είναι οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή των ιαμάτων.

Η ΗΛΙΑΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

Χρησιμοποιείται ένα λεπτό γυάλινο μπολ που σχεδόν γεμίζει με το καθαρότερο προσβάσιμο νερό και, εάν δυνατό, από κάποια κοντινή πηγή.

Γίνεται η διαλογή και η άμεση τοποθέτηση των ανθών του φυτού, τα οποία και επιπλέουν στην επιφάνεια του νερού, μετά καλύπτονται και αφήνονται κάτω από τις λαμπερές ηλιαχτίδες για τέσσερις ή πέντε ώρες ή και για λιγότερο, εάν τα άνθη παρουσιάσουν σημάδια ξεθωριάσματος. Στη συνέχεια, απομακρύνονται προσεκτικά τα άνθη και το νερό εκχέεται σε φιαλίδια, μέχρι αυτά να γεμίσουν ως τη μέση περίπου. Τα φιαλίδια συμπληρώνονται μετά με μπράντι, για να συντηρηθεί το ίαμα. Αυτά τα φιαλίδια είναι τα αποθέματα³⁰, και δε χρησιμοποιούνται άμεσα για χορήγηση δόσεων. Από αυτά τα φιαλίδια λαμβάνονται μερικές σταγόνες για να εκχυθούν σε άλλο φιαλίδιο, με το οποίο

29 Προς τα τέλη της δεκαετίας του 1970 η Νόρα Γουίξ αποφάσισε να αποσύρει ένα βιβλίο που είχε γράψει μαζί με τον Βίκτωρ Μπούλλεν, για την παρασκευή ιαμάτων εν μέσω ανησυχιών ότι τα αποστάγματα που παρασκευάζονται με τη χρήση της μεθόδου του Μπαχ, ίσως να εκλαμβάνονταν ως κομμάτι του συστήματός του, ανεξαρτήτως των φυτών που θα χρησιμοποιούνταν. Το ίδιο διάστημα αφαιρέθηκε και το μεγαλύτερο τμήμα αυτής της ενότητας. Το Κέντρο Μπαχ επανέκδοσε το βιβλίο των Γουίξ & Μπούλλεν το 1998: βλ. τον Πρόλογο του *The Bach Flower Remedies: Illustrations and Preparations (Τα Ανθοϊάματα Μπαχ: Απεικονίσεις και Παρασκευές)*.

30 Ο Μπαχ αναφέρεται στα μητρικά βάμματα ως «αποθέματα ιαμάτων», φτιάχνοντας ένα ίαμα δόσης απευθείας από το μητρικό βάμμα. Στην πραγματικότητα, η κανονική διαδικασία διαλύματος περιλαμβάνει τρία στάδια: το ενεργοποιημένο νερό αναμειγνύεται με το μπράντι, για να γίνει το μητρικό βάμμα· το μητρικό βάμμα αραιώνεται με αναλογία δύο σταγόνων σε 30ml μπράντι και παράγεται το απόθεμα ίαματος· στη συνέχεια το απόθεμα ίαματος αραιώνεται, πριν χορηγηθεί, όπως περιγράφεται στην ενότητα περί δοσολογίας. Δεν είναι σαφές γιατί ο Μπαχ αναφέρεται σε αυτό το απόσπασμα μόνο στα δύο στάδια, αλλά είναι πιθανό να μην ήθελε να θεωρηθεί το μεσαίο στάδιο απαραίτητο για τους ανθρώπους που φτιάχνουν μικρές ποσότητες για προσωπική τους χρήση.

υποβάλλεται σε θεραπεία ο ασθενής, οπότε, έτσι, και τα αποθέματα³¹ είναι σε μεγάλη ποσότητα. Τα παρασκευάσματα φαρμακοποιών θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με τον ίδιο τρόπο.³²

Τα ακόλουθα ιάματα παρασκευάστηκαν όπως αναφέρεται παραπάνω:

Agrimony, Centaury, Cerato, Chicory, Clematis, Gentian, Gorse, Heather, Impatiens, Mimulus, Oak, Olive, Rock Rose, Rock Water, Scleranthus, the Wild Oat, Vervain, Vine, Water Violet, White Chestnut Blossom.³³

Το Rock Water (Νερό Πηγής). Είναι γνωστό από καιρό ότι συγκεκριμένα πηγάδια και νερά πηγής έχουν τη δύναμη να θεραπεύουν κάποιους ανθρώπους και τέτοια πηγάδια ή πηγές έχουν γίνει γνωστά για αυτήν τους την ιδιότητα. Οποιοδήποτε πηγάδι ή οποιαδήποτε πηγή είναι γνωστή για τις θεραπευτικές της δυνάμεις, και έχει αφεθεί ελεύθερα στην φυσική της κατάσταση, χωρίς καμία ανθρώπινη παρέμβαση, μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΒΡΑΣΜΟΥ

Τα υπόλοιπα ιάματα παρασκευάστηκαν με βρασμό ως ακολούθως:

Τα υποδείγματα, όπως θα αναφερθεί και στις περιγραφές παρακάτω, ήρθαν σε βρασμό για μισή ώρα σε καθαρό αγνό νερό.

Το υγρό στραγγίστηκε, εκχύθηκε σε φιαλίδια μέχρι το μισό περίπου και μετά, αφού κρύωσαν, προστέθηκε μπράντι, όπως και πριν, ως συντηρητικό.

Το Chestnut Bud (Μάτια Αγριοκαστανιάς). Για το εν λόγω ίαμα, μαζεύονται τα μπουμπούκια από το δέντρο της Λευκής

---

31 Περί «αποθεμάτων» διάβασε περί «μητρικών βαμμάτων» στην προηγούμενη σημείωση.

32 Τα παρασκευάσματα των φαρμακοποιών θα έπρεπε να τηρούν τα πρότυπα αντοχής των αποθεμάτων ιαμάτων.

33 Το “White Chestnut Blossom” («Άνθη Λευκής Καστανιάς») αποκαλείται έτσι, ώστε να διαφοροποιείται από τα μπουμπούκια του ίδιου δέντρου που χρησιμοποιούνται για την Παρασκευή του Chestnut Bud. Βλ. παρακάτω τη Μέθοδο Βρασμού.

Καστανιάς (White Chestnut), λίγο πριν γίνουν φύλλα.

Σε άλλα ιάματα πρέπει να χρησιμοποιηθεί το άνθος μαζί με μικρά κομμάτια του μίσχου ή του κοτσανιού και, όταν υπάρχουν, μαζί και με νεαρά φρέσκα φύλλα.

Όλα τα ιάματα που δίδονται, φύονται φυσικά στα Βρετανικά νησιά, εκτός από τα Vine, Olive, Cerato, παρόλο που κάποια είναι αυτοφυή άλλων κρατών, κατά μήκος από κεντρική και νότια Ευρώπη μέχρι βόρεια Ινδία και Θιβέτ.

Η αγγλική και βοτανική ονομασία του κάθε ιάματος είναι ως ακολούθως:

* AGRIMONY	.	.	<i>Agrimonia Eupatoria</i> ³⁴
ASPEN	.	.	<i>Populus Tremula</i>
BEECH	.	.	<i>Fagus Sylvatica</i>
* CENTAURY	.	.	<i>Erythraea Centaurium</i> ³⁵
* CERATO	.	.	<i>Ceratostigma Willmottiana</i> ³⁶
CHERRY PLUM	.	.	<i>Prunus Cerasifera</i>
CHESTNUT BUD	.	.	<i>Aesculus Hippocastanum</i>
* CHICORY	.	.	<i>Cichorium Intybus</i>
* CLEMATIS	.	.	<i>Clematis Vitalba</i>

---

34 Η σύμβαση με τη λατινική ονομασία των φυτών γίνεται για να γραφτεί με κεφαλαίο η πρώτη λέξη και όχι η δεύτερη: *Agrimonia eupatoria*. Σε προγενέστερες εκδόσεις του *Οι Δώδεκα Θεραπευτές και Άλλα Ιάματα* και στα δύο σκέλη των λατινικών ονομασιών γραφόταν το πρώτο γράμμα με κεφαλαίο κι εμείς το αφήσαμε έτσι, χωρίς να το διορθώσουμε.

35 Η λατινική ονομασία που δίνεται σε ένα φυτό διέπεται από τον Διεθνή Κώδικα Βοτανικής Ονοματολογίας. Οι κανόνες που τηρούνται αλλάζουν κατά καιρούς και μερικά από τα ονόματα στο κείμενο του 1941 δεν ισχύουν πια. Η σύγχρονη ονομασία του φυτού που χρησιμοποιείται, για να γίνει το ίαμα Centaury, είναι, για παράδειγμα, *Centaurium umbellatum*.

36 Η Ελληνική κατάληξη -ma (-μα) δεν είναι θηλυκού γένους και η σωστή λατινική ονομασία για αυτό το φυτό είναι *Ceratostigma willmottianum*. Έχουμε κρατήσει εδώ το *willmottiana*, καθώς χρησιμοποιείται ευρέως σε βιβλία για τα ιάματα.

CRAB APPLE . . .	<i>Pyrus Malus</i> ³⁷
ELM . . .	<i>Ulmus Campestris</i> ³⁸
* GENTIAN . . .	<i>Gentiana Amarella</i>
GORSE . . .	<i>Ulex Europæus</i>
HEATHER . . .	<i>Calluna Vulgaris</i>
HOLLY . . .	<i>Ilex Aquifolium</i>
HONEYSUCKLE . . .	<i>Lonicera Caprifolium</i>
HORNBEAM . . .	<i>Carpinus Betulus</i>
* IMPATIENS . . .	<i>Impatiens Royleii</i> ³⁹
LARCH . . .	<i>Larix Europea</i> ⁴⁰
* MIMULUS . . .	<i>Mimulus Luteus</i> ⁴¹
MUSTARD . . .	<i>Sinapis Arvensis</i>
OAK . . .	<i>Quercus Pedunculata</i> ⁴²
OLIVE . . .	<i>Olea Europæa</i>
PINE . . .	<i>Pinus Sylvestris</i>
RED CHESTNUT . . .	<i>Æsculus Carnea</i>
* ROCK ROSE . . .	<i>Helianthemum Vulgare</i> ⁴³
ROCK WATER . . .	.
* SCLERANTHUS . . .	<i>Scleranthus Annuus</i>
STAR OF BETHLEHEM . . .	<i>Ornithogalum Umbellatum</i>
SWEET CHESTNUT . . .	<i>Castanea Vulgaris</i> ⁴⁴
* VERVAIN . . .	<i>Verbena Officinalis</i>
VINE . . .	<i>Vitis Vinifera</i>
WALNUT . . .	<i>Juglans Regia</i>
* WATER VIOLET . . .	<i>Hottonia Palustris</i>
WHITE CHESTNUT . . .	<i>Æsculus Hippocastanum</i>

37 Η σύγχρονη ονομασία είναι *Malus sylvestris*. Η ονομασία *Malus pumila* έχει χρησιμοποιηθεί συχνά ως συνώνυμο σε διάφορες ετικέτες προϊόντων και σε βιβλία.

38 Σύγχρονη ονομασία *Ulmus procera*.

39 Σύγχρονη ονομασία *Impatiens glandulifera*.

40 Σύγχρονη ονομασία *Larix decidua*.

41 Σύγχρονη ονομασία *Mimulus guttatus*.

42 Σύγχρονη ονομασία *Quercus robur*.

43 Σύγχρονη ονομασία *Helianthemum nummularium*.

44 Σύγχρονη ονομασία *Castanea sativa*.

WILD OAT	.	.	<i>Bromus Asper</i> † ⁴⁵
WILD ROSE	.	.	<i>Rosa Canina</i>
WILLOW	.	.	<i>Salix Vitellina</i>

† Δεν υπάρχει αγγλικό όνομα για την ονομασία *Bromus Asper*.⁴⁶

Bromus είναι η αρχαία λέξη για τη Βρώμη (Oat).

---

45 Σύγχρονη ονομασία *Bromus ramosus*.

46 Αυτή η υποσημείωση για την Άγρια Βρώμη (Wild Oat) είναι κομμάτι του κειμένου του 1941.

Και ας νιώθουμε πάντα τη χαρά και την ευγνωμοσύνη στις καρδιές μας ότι ο Ύψιστος Δημιουργός όλων, από την Αγάπη του για εμάς, τοποθέτησε τα βότανα στους αγρούς για τη θεραπεία μας.

Αυτή η (αγγλική) έκδοση του *Οι Δώδεκα Θεραπευτές και Άλλα Ιάματα* δημοσιεύτηκε διαδικτυακά στις 24 Σεπτεμβρίου 2011.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον Δρ. Μπαχ και το έργο του...

Για οδηγούς αυτοβοήθειας στα ιάματα του Μπαχ...

Για προτεινόμενη βιβλιογραφία...

Για βοήθεια στην επιλογή ιαμάτων...

Για πρόσβαση σε άρθρα εκπαιδευμένους θεραπευτές...

Για επιμόρφωση...

Για δωρεάν downloads...

Για απόψεις και σχόλια...

Για τις εφημερίδες...

Για συνδέσμους με πληροφορίες σε πολλές γλώσσες...

www.bachcentre.com